

Dezvăluirea adevărului: cum au luptat Statele Unite împotriva dezinformării URSS în timpul Războiului Rece

Dr. Ana-Maria Cătănuș

Cuvinte cheie

campanii de dezinformare, ideologie, campanie SIDA, informații, Ronald Reagan, Mihail Gorbaciov

Introducere pentru profesor

Scenariul lecției este destinat elevilor cu vârste cuprinse între 14 și 18 ani. Subiectul discutat permite utilizarea sa la ore interdisciplinare de istorie, cultură, educație media și științe sociale.

Materialul a fost împărțit în trei părți: planul lecției, un set de materiale sursă și o foaie de lucru cu exerciții care trebuie rezolvate în timpul orei, în grup sau individual.

Instrucțiuni

Planul lecției conține șapte surse și o foaie de lucru cu exerciții care urmează să fie rezolvate pe parcursul a trei lecții (de câte 45 de minute). Structura lecției poate fi modificată de către profesor pentru a atinge obiective specifice. Materialele sursă și foaia de lucru pot fi adaptate sau utilizate doar parțial, în funcție de cerințele clasei. În cadrul lecției va fi utilizat Internetul (computer, proiector multimedia și o tablă interactivă), inclusiv dispozitive conectate la Internet (smartphone-uri, tablete etc.).

Obiective operaționale

Elevul poate să:

- Ofere o definiție conceptului de dezinformare;
- Să caracterizeze campaniile de dezinformare conduse de URSS referitoare la problemele de sănătate;

- Să explice diferențele dintre dezinformare în timpul Războiului Rece și prezent;
- Să analizeze sursele, textele și fotografiile care indică legătura cauză-efect dintre acestea și evenimentele istorice;
- Să dezvolte un argument independent și să contribuie la dezbateri.

Metode de predare

Discuție condusă de profesor în cadrul proiectului, munca în echipă, brainstorming, analiza surselor, a textelor și a ilustrațiilor, metoda celor patru colțuri, lucru independent cu un set de exerciții.

Ajutoare didactice

seturi de exerciții și surse disponibile pe platforma Hi-Story Lessons;

panouri/flipchart-uri, markere, foi mari de hârtie, foite adezive, un computer cu acces la internet, un proiector multimedia și o tablă interactivă.

Înainte de lecție

Rugați elevii să citească eseul intitulat 'America' s Countering Soviet Disinformation in the 1980s'/ Modul în care America a contracarat dezinformarea sovietică în anii 1980.

Scenariul lecției

Introducere

1. Începeți lecția întrebând elevii despre pandemiile recente COVID-19. Ce știu despre virus (SARS-COV-2) și cum au aflat despre el (de exemplu, televiziune, rețele sociale). Întrebați-i dacă au auzit dezbateri despre originile virusului, este natural sau a fost creat într-un laborator? Ca activitate de încălzire, adaptați metoda celor patru colțuri și cereți elevilor să aleagă un colț corespunzător următoarelor afirmații: virus natural, creat în laborator, nu știu și am nevoie de mai multe informații. Cereți unui reprezentant al fiecărui colț să prezinte argumente pentru alegerea făcută.
2. În timpul schimbului de idei, întrebați elevii cum s-au descurcat prin avalanșa zilnică de informații, adesea contradictorii și dacă ei cred că au existat campanii de dezinformare cu privire la virus. Întrebați elevii în ce surse de informații au mai multă încredere: instituții oficiale, naționale sau internaționale, programe de televiziune, site-uri de știri pe Internet sau social media?
3. Creați o legătură cu subiectul lecției – dezinformarea în timpul Războiului Rece.
4. Distribuiți **foile de lucru** și sursele elevilor.
5. Anunțați elevii că în timpul lecției vor lucra atât individual cât și în grupuri.

Desfășurarea lecției

1. Începeți cu o mini-prelegere care le amintește elevilor despre caracteristicile generale ale Războiului Rece. S-a bazat pe rivalitatea politică, economică, științifică și militară dintre două tabere ideologice opuse care au apărut la sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Pe de-o parte erau Statele Unite și democrațiile occidentale, iar pe de altă parte, Uniunea Sovietică și țările ocupate din Europa de Est. Ambele părți au avut sfere semnificative de influență în lumea în curs de dezvoltare. Pe lângă concurența deschisă în zonele de mai sus, cele două blocuri s-au confruntat unul cu celălalt prin câmpul nevăzut al spionajului. Serviciile secrete au creat campanii de dezinformare pe care le-au îndreptat

- către adversarii politici. În acest moment, ar fi util să direcționați atenția elevilor către sursa A pentru a-i familiariza cu ce înseamnă dezinformarea.
2. Rugați elevii să lucreze individual **exercițiul 1**. Odată ce acest lucru este făcut, un elev va citi răspunsurile în timp ce restul le aprobă sau le corectează.
 3. Împărțiți elevii în grupuri de patru sau șase. Cereți-le să folosească sursele **B, C și D** pentru a finaliza **exercițiile 2 și 3**. Elevii ar trebui să răspundă la următoarele întrebări: a fost „Discursul despre Imperiului Răului” al lui Ronald Reagan justificat de campaniile de dezinformare ale sovieticilor? Care au fost scopurile campaniilor de dezinformare? După dezbaterile din cadrul grupului, elevii vor desemna un reprezentant pentru a-și prezenta punctele de vedere. În cazul în care opiniile rezultate diferă, voluntarii trebuie să-și argumenteze opțiunea.
 4. Pentru a înțelege mai bine strategiile de dezinformare din timpul Războiului Rece, direcționați atenția elevilor către **sursele C și D**. Analizați sursa „Operațiunea TARAKANY” și discutați elementele specifice care duc la ideea unei povești false: limbajul senzațional, modul în care a fost construită povestea, ilustrația. Apoi, treceți la **sursa D** pentru o dovadă clară a implicării serviciilor secrete în campania de dezinformare privind SIDA.
 5. Campaniile de dezinformare s-au intensificat în anii 1980 din cauza tensiunilor crescânde dintre Statele Unite și Uniunea Sovietică. Drept urmare, dezinformarea sovietică și știrile false au devenit mai frecvente. Cu toate acestea, schimbarea conducerii sovietice la mijlocul anilor 1980 a crescut șansele dialogului americano-sovietic. Asta a dus la acorduri de dezarmare și la oprirea campaniilor de dezinformare.
 6. Pentru a evidenția această situație particulară, direcționați atenția elevilor către **sursele E, F și G** și cereți-le să finalizeze **exercițiul 4**.

Concluzie

În concluzie, reflectați asupra modului în care s-a schimbat dezinformarea din anii Războiului Rece până în prezent. Discutați metodele de verificare a informațiilor și de prevenire a răspândirii știrilor false.

Tema

Folosind arhiva online a unui ziar ideologic de frunte din țara dvs. în timpul Războiului Rece, încercați să identificați un exemplu de dezinformare.

Foaie de lucru - răspunsuri

Exercițiul 1

Războiul Rece nu a fost un război ideologic.	F
Discursul politic a fost folosit pentru a influența oamenii.	A
Dezinformarea a fost utilizată în scopuri interne și externe.	A
Războiul Rece s-a datorat rivalității politice, economice și ideologice.	A
Sovieticii nu au dat vina pe SUA pentru epidemia de SIDA.	F
Era social media crește incidența dezinformării.	A
Mass-media tradițională (ziarele) poate concura cu informații instantanee de social media.	F
Social media facilitează răspândirea dezinformării.	A
Rețelele de informații de încredere sunt ferite de dezinformare.	F
Este ușor să faci diferența între informațiile adevărate și cele false de pe Internet.	F

Exercițiul 2

Răspuns posibil:

În anii 1980, campaniile de dezinformare sovietice au crescut la număr. De asemenea, au vizat probleme care afectează populația mai largă – cum ar fi problemele de sănătate – ceea ce a dus la creșterea panicii și la un sentiment de vulnerabilitate în rândul oamenilor. Exemple specifice se referă la operațiunea TARAKANY („gândacii”). Sovieticii au creat o poveste în stil science-fiction despre țăntarii modificați genetic care transportau viruși și surse de apă infectate (sursa C). O altă campanie de dezinformare care a creat panică în rândul populației a fost cea despre virusul SIDA care ar fi fost un virus american (Sursa D).

Exercițiul 3

Răspuns posibil:

Afirmația sovieticilor că Statele Unite au creat arme biologice a fost menită să submineze influența americană la nivel global și în cadrul organizațiilor internaționale. A generat panică în populația SUA și a dus la creșterea neîncrederii în instituțiile guvernamentale.

Exercițiul 4

Răspuns posibil:

Deși cei doi președinți au fost inițial reticenți să intre într-un dialog, în a doua parte a anilor 1980, negocierile diplomatice au condus la acorduri de reducere a armelor. De asemenea, a oprit campanii precum dezinformarea referitoare la SIDA.